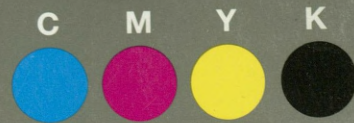

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

31

16

myś

48

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI

JAWNE

JAWNE

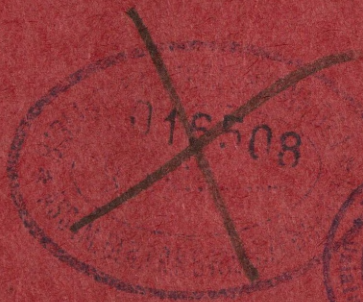
Egz. Nr 1

7

ppłk mgr. inż. R. SIKOCHŃSKI

OSÓLNE ZASADY MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA
MOBILIZACJI (OSIAGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ)
ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO I ODDZIAŁU (SAMODZIELNEGO PODODDZIAŁU)

(Część II)

46003

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1970

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Colour Chart #13

Centimetres

Inches

DANES-PICTA.COM

31

16

myś

48

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI

JAWNE

JAWNE

Egz. Nr.

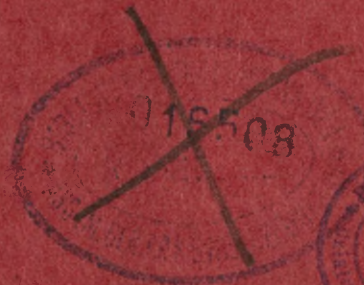
1

7

ppłk mgr inż. R. SIKOCIŃSKI

**OSÓLNE ZASADY MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA
MOBILIZACJI (OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ)
ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO I ODDZIAŁU (SAMODZIELNEGO PODODZIAŁU)**

(Część II)

46003

WARSZAWA

GRUZIEN

1970

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ORGANIZACJI I MOBILIZACJI WOJSK

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

JAWNE

[REDAKTED]

[REDAKTED]

Egz. nr ....

1

ppłk mgr inż. R. SIKOCIŃSKI

OGÓLNE ZASADY MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZE-
NIA MOBILIZACJI /OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI
BOJOWEJ/ ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO I ODDZIAŁU /SAMODZIELNE-
GO PODODDZIAŁU/

/Część II/

[REDAKTED] 46003

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Spis treści

	<u>str.</u>
1. Wstęp	3
2. Ogólne zasady zabezpieczenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych jednostek wojskowych	4
3. Ogólne zasady planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej	8
4. Zasady opracowania dokumentów materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej	17
5. Przechowywanie, konserwacja oraz rotacja zapasów nienaruszalnych	25
6. Pobieranie i wydawanie sprzętu i materiałów z zapasów nienaruszalnych	34
7. Kontrole i przygotowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej	38

EWIDENCJA DO REJ. STANOWYCH PRZEPRAWYCH REJ. MOBILIZACJI
W PROCESIE MOBILIZACYJNYCH

1951. 11. 14

1. W S T Ę P

Potrzeby materiałowo-techniczne we współczesnej armii stanowią dominującą pozycję w wydatkach wojskowych. Spowodowane to jest masowym wprowadzaniem techniki wojskowej na wyposażenie sił zbrojnych, jak również ciągłym wzrostem jednostkowych kosztów wytwarzania sprzętu wojskowego oraz tym, że w odróżnieniu od wojen minionych w dobie współczesnej decydujące znaczenie posiada realna siła obronna kraju w momencie wybuchu wojny, bowiem na dalszy plan zeszyły potencjalne możliwości gospodarki narodowej dające efekty w okresie późniejszym. W wyniku takiej sytuacji wysiłki obronne kraju przesuwają się w znacznej mierze na okres pokojowy. Dlatego też w czasie pokoju, a najpóźniej w okresie zagrożenia muszą być nagromadzone, odpowiednio urzutowane i rozśrodkowane odpowiednie ilości środków materiałowo-technicznych niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb mobilizacyjnych zarówno wojsk operacyjnych jak i wojsk obrony terytorialnej kraju.

Ponieważ współczesne armie cechuje wysoki stopień wyposażenia nowoczesnym a zarazem bardzo kosztownym uzbrojeniem i sprzętem techniczno-wojskowym, dlatego w czasie pokoju utrzymuje się jedynie niezbędne ilości wojsk, które eksploatują dla celów szkoleniowych określone rodzaje i ilości uzbrojenia oraz sprzętu wojskowego zużywając przy tym niezbędne ilości różnego rodzaju materiałów tzw. jednorazowego użytku /amunicja, paliwo, żywność, leki itp./.

Przygotowania do materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych stanowią dla państwa w czasie pokoju złożony problem w polityce ekonomiczno-obronnej. Efektem tej polityki powinno być nagromadzenie w wojsku i gospodarce narodowej niezbędnych rodzajów i ilości uzbrojenia, sprzętu techniczno-wojskowego oraz materiałów dla jednostek wojskowych rozwijanych według struktury wojennej zgodnie z obowiązującymi etatami, tabelami i normami należności czasu wojennego. Zabezpieczyć mobilizację pod względem materiałowym, to znaczy posiadać lub mieć przygotowane w okresie pokoju to wszystko co przewiduje się zgodnie z ustalonymi należnościami na czas wojny. Najważniejszym przedsięwzięciem w tym zakresie jest zgromadzenie odpowiednich zapasów materiałowych tak dla jednostek istniejących jak

i dla jednostek nowo formowanych oraz zasobów materiałowych ~~nie~~
~~niezależnych~~ mobilizacyjnych, stanowiących zapas dla całych sił
zbrojnych.

Jednak samo zgromadzenie zapasów dla zabezpieczenia
potrzeb czasu wojennego to jeszcze nie wszystko. Trzeba bowiem
stworzyć taki system, który zapasy te ochroniłby przed ewentualnym
zniszczeniem, a który pozwalałby na jak najszybsze ich dostarcze-
nie w razie potrzeby tym, dla których są one przeznaczone.

Mówiąc o roli i znaczeniu materiałowo-technicznego
zabezpieczenia mobilizacji należy pamiętać o trudnościach na jakie
napotyka polityka gromadzenia zapasów w związku ze zmieniającą
się techniką, z ciągłym procesem reorganizacji i modernizacji
armii, w związku z odpowiednią organizacją rozródowania zapasów
itp. Problemy takie istnieją nie tylko w naszym wojsku ale
w każdej armii świata nie wyłączając największych potęg militar-
nych. Zagadnienia te wymagają ciągłych studiów w celu wypracowania
najbardziej optymalnych rozwiązań.

2. OGÓLNE ZASADY ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNYCH POTRZEB MOBILIZACYJNYCH JEDNOSTEK WOJSKOWYCH.

Materiałowo-techniczne zabezpieczenie planowanych przed-
sięwzięć mobilizacyjnych ma szczególnie istotne znaczenie w ramach
kompleksowego przygotowania sił zbrojnych do ich mobilizacyjnego
rozwinęcia w warunkach odpowiedniego stanu zaostżenia między-
narodowej sytuacji politycznej i militarnej. Od zakresu i czasu
zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych rozwijanych
wojsk, zależy w dużej mierze osiągnięcie przez nie wyższych stanów
gotowości bojowej w nakazanych terminach. Jednostki wojskowe,
które nie zostały na czas wyposażone w należne uzbrojenie, sprzęt
i materiały są nie w pełni zdolnymi do wykonywania postawionych
przed nimi zadań bojowych.

Materiałowo-techniczne i kwatermistrzowskie zabezpiecze-
nie zwane krótko materiałowo-technicznym zabezpieczeniem mobiliza-
cji jest integralną częścią ogółu przedsięwzięć wykonywanych na

rzecz mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych i ma na celu zabezpieczenie potrzeb instytucji, dowództw, sztabów i jednostek wojskowych w środki materiałowo-techniczne /uzbrojenie, sprzęt, materiały itp./.

W ramach materiałowo-technicznych potrzeb, które zabezpieczają mobilizacyjne rozwinięcie wojsk mieszczą się potrzeby związków taktycznych i oddziałów. Harmonijne i planowe osiągnięcie pełnej gotowości bojowej przez jednostki wojskowe w dużej mierze zależy od należytego zabezpieczenia i zaspokojenia tych potrzeb. Ustalanie potrzeb mobilizacyjnych oraz określenie możliwości, źródeł i czasu ich zabezpieczenia następuje w trakcie samego planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostkę wojskową.

Planując materiałowo-techniczne zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych w jednostkach uwzględniać należy potrzeby:

- 1/ wszystkich jednostek podległych i przydzielanych na zaopatrzenie gospodarcze do danego związku taktycznego będącego jednocześnie organem zaopatrującym,
- 2/ pododdziałów własnych jednostki mobilizującej, jednostek mobilizowanych oraz przydzielanych na zaopatrzenie gospodarcze do danej jednostki mobilizującej,
- 3/ pododdziałów własnych oraz jednostek przydzielonych na zaopatrzenie gospodarcze do danej jednostki mobilizującej się.

Potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych obejmują przede wszystkim:

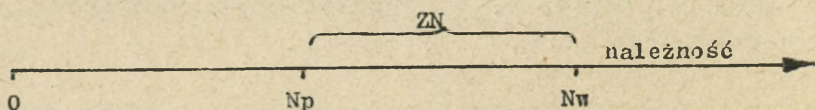
- 1/ uzbrojenie i wyposażenie określone w etatach i tabelach należności czasu wojennego, w tym uzbrojenie i wyposażenie stanowiące różnicę między należnością wojenną a pokojową, tzw. zapas nienaruszalny sprzętu.

Przykładowo:

Nw - należność wojenna

Np - należność pokojowa

ZN - zapas nienaruszalny

$$Nw - Np = ZN$$

Należność wojenna /Nw/, obrazuje jaka ilość danego uzbrojenia i wyposażenia jest potrzebna jednostce po rozwinięciu się /uzupełnieniu się/ do pełnego stanu przewidzianego etatem "W". Przy czym jeśli jednostka posiada na stanie ewidencyjnym należną ilość uzbrojenia i wyposażenia zgodnie z należnością - Nw a należność - Np różni się od wojennej /jest niższa/, to tę część sprzętu wynikającą z różnicy nazywamy zapasem nienaruszalnym - ZN.

- 2/ materiały jednorazowego użytku /rozchodowe/, tzw. zapasy nienaruszalne materiałów /np. amunicja, rakiety, żywność, paliwa, leki, środki odkażające itp./,
- 3/ części zamienne i materiały eksploatacyjno-remontowe, tzw. zapasy niezniżalne.

Potrzeby mobilizacyjne jednostki w materiałach jednorazowego użytku /rozchodowych/, w częściach zamiennych i materiałach eksploatacyjno-remontowych są określone na podstawie tabel należności, ustalanych norm i normatywów na czas "W". Przy określaniu tych potrzeb nie bierze się pod uwagę zapasów użytku bieżącego znajdujących się w jednostce, które zabezpieczają normalny tok życia i funkcjonowanie jednostki w warunkach pokojowych.

Materiałowo-techniczne potrzeby mobilizacyjne jednostek wojskowych zabezpiecza się poprzez:

- 1/ zaliczanie na pokrycie potrzeb mobilizacyjnych uzbrojenia i sprzętu techniczno-wojskowego użytku bieżącego odpowiadającego wymogom użycia go w warunkach wojny /posiadającego pełną sprawność techniczną/,

- 2/ zgromadzenie w jednostkach wojskowych środków materiałowo-technicznych w zapasach nienaruszalnych, niezniżaalnych i do-
rażnych,
- 3/ pobór z gospodarki narodowej środków transportowych, maszyn
inżynierskich, samolotów, śmigłowców, jednostek pływających,
urządzeń itp. oraz ustalonych materiałów powszechnego użytku.

Jednostki wojskowe nie zaliczają na zabezpieczenie
potrzeb mobilizacyjnych a utrzymywanych w użytku bieżącym:

- materiałów jednorazowego użytku /rozchodowych/ np. amunicja,
żywność, paliwa, leki itp.,
- zapasów bieżących części zamiennych i materiałów eksploatacyj-
no-remontowych.

Zapasy materiałowe przeznaczone na pokrycie potrzeb
mobilizacyjnych jednostek gromadzi się bezpośrednio w oddziałach
/związках taktycznych/ już w czasie pokoju z wyjątkiem sprzętu
i materiałów powszechnego użytku, to znaczy używanych nie tylko
w wojsku ale i w gospodarce narodowej, a w które można zabezpieczyć
jednostki wojskowe w drodze poboru bądź dostaw natychmiastowych
z gospodarki narodowej.

W jednostkach rozwiniętych, z uwagi na ich specyfikę
tworzone są jednak zapasy nienaruszalne materiałów powszechnego
użytku we wszystkich rodzajach materiałów jednorazowego użytku
w wysokości obowiązujących norm zapasów ruchomych.

W pozostałych jednostkach /z wyjątkiem batalionów,
pułków i brygad obrony terytorialnej/ tworzone są zapasy nienaru-
szalne materiałów powszechnego użytku w podstawowych materiałach
zaopatrzenia kwatermistrzowskiego jak: żywność, paliwa, leki.

3. OGÓLNE ZASADY PLANOWANIA MATERIALOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ

Planowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej wchodzi w całość ogólnego planowania osiągnięcia gotowości bojowej i jest prowadzone w związkach taktycznych, oddziałach i samodzielnych pododdziałach.

Zakres planowanych przedsięwzięć do wykonania na odcinku materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej uzależniony jest głównie od charakteru poszczególnych jednostek wojskowych, ich stopnia ukończenia i wyposażenia oraz przewidzianych dla nich zadań na czas wojny. W zależności od stopnia ukończenia jednostek w okresie pokojowym dzielimy je na: rozwinięte, o niepełnych stanach osobowych, skadrowane oraz nowoformowane. Na przykład jednostki rozwinięte /związki taktyczne, oddziały, samodzielne pododdziały/ mogą planować tylko czynności związane z ich uzupełnianiem o ile nie posiadają zadań mobilizacyjnych, natomiast jednostki o niepełnych stanach i skadrowane, ponieważ z reguły posiadają zadania mobilizacyjne, planują czynności związane z mobilizacyjnym rozwijaniem pododdziałów własnych jak i jednostek nowo formowanych.

Mobilizacyjne rozwinięcie jednostek wojskowych może odbywać się w zasadniczych lub zapasowych rejonach mobilizacji /zasadniczych rejonach alarmowych/. Zależy to od sposobu i wariantu przeprowadzania mobilizacji. Mobilizację w zasadniczych rejonach mobilizacji /miejscach stałej dyslokacji/ niezależnie od zastosowanego wariantu i sposobu jej przeprowadzenia, wykonują zawsze jednostki stacjonarne typu garnizonowego.

Sprawne i terminowe przeprowadzenie mobilizacji możliwe jest tylko w warunkach zgromadzenia i przygotowania zawczasu odpowiednich rezerw ludzkich i zasobów materiałowych oraz należyście zaplanowanego ich wykorzystania.

Na odcinku materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji niezbędnym jest wykonanie szeregu prac planistycznych w celu ustalenia wielkości, ilości i rodzajów, należnych wojskom na czas wojny środków materiałowo-technicznych /uzbrojenia, sprzętu techniczno-wojskowego i materiałów/ oraz określenia możliwości, źródeł i sposobu ich zabezpieczania w okresie pokoju i mobilizacji.

Planowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji ma na celu wypracowanie optymalnego systemu wyposażenia jednostek istniejących i nowo formowanych - w uzbrojenie, sprzęt techniczno-wojskowy i materiały, należne im według etatów, tabel i norm należności czasu wojennego oraz sprecyzowanie trybu działania w tym zakresie w czasie mobilizacyjnego rozwinięcia.

Podstawowym szczeblem integracji procesów planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia mobilizacji i administrowania zasobami materiałowymi - jest okręg wojskowy /równorzędny/.

Sztab okręgu wojskowego /równorzędnego/ w oparciu o dyrektywę materiałową Szefa Sztabu Generalnego opracowuje dla jednostek wojskowych szczegółowe wytyczne w zakresie planowania i realizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Całością prac związanych z planowaniem materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej kieruje - zarówno na szczeblu ZT jak i oddziału - szef sztabu.

Bezpośrednie kierownictwo, koordynację i nadzór na tym odcinku sprawują:

- szef służb technicznych ZT /oddziału/ - zastępca dowódcy - w zakresie sprzętu i materiałów służb technicznych,

- kwatermistrz ZT /oddziału/ - w zakresie sprzętu i materiałów służb kwatermistrzowskich.

Organami wykonawczymi w zakresie planowania materia-
łowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowo-
ści bojowej na szczeblu związku taktycznego i oddziału są organa
służb technicznych i kwatermistrzowskich, a w zakresie sprzętu
propagandowego i kulturalno-oświatowego - zastępcy dowódców d/s
politycznych.

Osoby odpowiedzialne za bezpośrednie kierownictwo, koordynację i nadzór na odcinku planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej /szef służb technicznych, kwatermistrz/ przedstawiają dowódcy propozycje odnośnie przydziałów gospodarczych na czas wojny.

Przydziały gospodarcze na czas wojny dla jednostek wchodzących w skład związku taktycznego /brygady/, będącego organem zaopatrującym w zakresie wszystkich działów, ustala dowódca danego związku taktycznego /brygady/ w "Planie przydziałów gospodarczych jednostek mobilizujących związku taktycznego i jednostek przez nie mobilizowanych".

W jednostkach mobilizujących /mobilizujących się/ przydziały gospodarcze na czas wojny dla pododdziałów własnych i jednostek mobilizowanych we wszystkich działach zaopatrzenia ustala dowódca jednostki. Przydziały ujmują się w "Planie przydziałów gospodarczych jednostki". Plan taki sporządza się na jednostkę mobilizującą i oddzielnie na każdą jednostkę mobilizowaną, która będzie samodzielnie gospodarczo lub przewidujemy, że przejdzie po sformowaniu na zaopatrzenie do innej jednostki.

Jeśli jednostki istniejące w czasie pokoju lub nowo formowane na czas wojny pozostają nadal na zaopatrzeniu jednostki mobilizującej się, to traktujemy je i umieszczamy w "Planie ..." jako pododdziały własne.

Osoby odpowiedzialne za dany dział pracy przystępując do planowania realizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia powinny dokładnie zapoznać się z treścią podstawowych dokumentów,

niezbędnych i stanowiących podstawę do planowania. Do dokumentów tych zalicza się:

- 1/ zadania mobilizacyjne - przesłane przez okręg wojskowy /równorzędny/ dla danej jednostki;
- 2/ etaty i tabele należności czasu "P" i "W" jednostek objętych zadaniami mobilizacyjnymi oraz jednostek przydzielonych na zaopatrzenie gospodarcze - opracowane przez Sztab Generalny;
- 3/ wytyczne do dowódców związków taktycznych i jednostek wojskowych w zakresie planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej - wydane przez Sztab Generalny;
- 4/ normy należności wyposażenia i sprzętu tabelarycznego w poszczególnych działach zaopatrzenia - opracowane przez szefostwa rodzajów wojsk i służb szczebla centralnego /COZ/;
- 5/ szczegółowe wytyczne w sprawie materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej - wydane przez sztab okręgu wojskowego /równorzędnego/;
- 6/ dyrektywa lub rozkaz przełożonego w sprawie osiągania gotowości bojowej;
- 7/ wykaz załączków wydzielanych i otrzymywanych przez jednostki mobilizujące i mobilizowane - przesłany przez okręg wojskowy /równorzędny/;
- 8/ wyciąg z planu przesunięć uzbrojenia i sprzętu technicznego użytku bieżącego - stanowiącego nadwyżkę w stosunku do potrzeb czasu wojennego - przesłany przez okręg wojskowy /równorzędny/;
- 9/ asygnaty /zlecenia/ bezterminowe na pobranie sprzętu i materiałów z magazynów innych jednostek /składnic okręgowych/ - wystawiane przez okręg wojskowy /równorzędny/;
- 10/ asygnaty /zlecenia/ na przekazanie w czasie mobilizacji sprzętu i materiałów innym jednostkom - wystawiane przez okręg wojskowy /równorzędny/;

- 11/ wyciąg z planu przydziałów gospodarczych jednostek /w Marynarce Wojennej/;
- 12/ plan przydziałów gospodarczych jednostek mobilizujących związku taktycznego i jednostek przez nie mobilizowanych - sporządzany przez związek taktyczny;
- 13/ plan przydziałów gospodarczych w jednostce mobilizującej i mobilizowanej - sporządzany przez jednostkę mobilizującą gospodarczą;
- 14/ wykaz środków transportowych, maszyn i urządzeń pobieranych z gospodarki narodowej a przeznaczonych na pokrycie potrzeb mobilizacyjnych;
- 15/ inne dokumenty, określające zakres świadczeń osobistych i rzeczowych gospodarki narodowej i administracji państwowej na rzecz danej jednostki;
- 16/ ewidencja sprzętu i materiałów użytku bieżącego i zapasu nie-naruszalnego prowadzona w jednostkach wojskowych.

Wnikliwe zapoznanie się wykonawców /szefów służb i zaopatrzenia/ z treścią wymienionych dokumentów w zakresie dla nich koniecznym jest niezbędne, ponieważ od stopnia znajomości ustaleń, zasad i norm, uzależnione jest prawidłowe pod względem merytorycznym i formalnym oraz realne opracowanie wymaganych dokumentów na szczeblu jednostki. Ponadto obowiązkiem szefów sztabów jednostek jest powiadamianie we właściwym czasie wszystkich wykonawców dokumentów materiałowych o dodatkowo otrzymanych zarządzeniach /wytycznych/ oraz zmianach do dokumentów wymienionych w pkt.1/ - 16/, a mających wpływ na zagadnienia materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Planowanie przedsięwzięć dotyczących materiałowo-technicznego zabezpieczenia jest częścią planowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostkę. Zakres przedsięwzięć jest uzależniony przede wszystkim od szczebla dowodzenia oraz charakteru i stopnia rozwinięcia jednostki wojskowej w czasie pokoju.

W odniesieniu do jednostek mobilizujących, które mogą występować jako jednostki mobilizujące - gospodarcze i niegospodarcze, zadania w zakresie planowania realizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej są zróżnicowane.

Jednostka mobilizująca - gospodarcza jest podstawowym organem wykonawczym i w czasie pokoju realizuje takie zasadnicze przedsięwzięcia jak:

- ustala własne potrzeby materiałowo-techniczne oraz jednostek mobilizowanych i przydzielonych na zaopatrzenie,
- rozdziela sprzęt i materiały odpowiednio do potrzeb,
- dokonuje podziału sił i środków do zadań związanych z ewakuacją zapasów sprzętu i materiałów utrzymywanych w jednostce,
- opracowuje i uaktualnia dokumenty materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej,
- prowadzi gospodarkę sprzętem i materiałami zapasu nienaruszalnego.

Natomiast jednostka mobilizująca - niegospodarcza /np. PSZW, WSZW i inne/ w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia własnych potrzeb i jednostek przez siebie mobilizowanych - ściśle współpracuje z właściwą jednostką gospodarczą, która w zasadzie opracowuje dla niej dokumenty materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oraz gromadzi i przechowuje zapasy nienaruszalne.

Jednostka mobilizująca się - gospodarcza, planuje i realizuje materiałowo-techniczne zabezpieczenie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej dla własnych potrzeb - jak jednostka mobilizująca - gospodarcza.

1/ Ustalanie materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych

Ustalanie materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych oraz ich zabezpieczenie zalicza się do podstawowych prac

wykonywanych w ramach opracowywania planów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej. Przy ustalaniu tych potrzeb uwzględnia się następujące dane:

- należności pokojowe i wojenne w poszczególnych działach zaopatrzenia,
- załączki wydzielane lub otrzymywane,
- posiadaną ilość sprzętu i materiałów użytku bieżącego - zaliczanych na zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych,
- posiadaną ilość sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego /w tym znajdujących się na przechowaniu w magazynach pododdziałów, w domu żołnierzy rezerwy, w cywilnych zakładach pracy/,
- przewidziane uzupełnienie sprzętu i materiałów z innych źródeł /np. ze składnic okręgowych/ na podstawie posiadanych asygnat bezterminowych,
- γ planowane uzupełnienie środków transportowych, maszyn i urządzeń z gospodarki narodowej,
- planowane dostawy natychmiastowe różnych środków materiałowych,
- planowane ilości sprzętu i materiałów do przekazania w okresie podwyższonej /pełnej/ gotowości bojowej innym jednostkom.

Dla ustalenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych i stopnia ich zabezpieczenia, odpowiednio do obowiązujących etatów, tabel i norm czasu "W" opracowuje się za każdy dział zaopatrzenia oddzielnie - księgi należności i zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych związku taktycznego, a na szczeblu jednostki mobilizującej - zestawienie należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych, w tym oddzielnie dla jednostek mobilizowanych, które po zakończeniu mobilizacji stają się samodzielne gospodarczo lub przechodzą na zaopatrzenie do innych jednostek.

Ustalając materiałowo-techniczne potrzeby mobilizacyjne jednostka wojskowa powinna uwzględnić ruch załączków wydzielanych bądź otrzymywanych do /z/ jednostki/.

Jednostki wojskowe odsyłające załączki na podstawie decyzji wyższych przełożonych z indywidualnym wyposażeniem działów służb technicznych, wystawiają zlecenie-asygnatę /wg wzoru obowiązującego w czasie pokoju/, wykazując w niej ilości uzbrojenia i sprzętu użytku bieżącego, z którym załączki ubywają do innej jednostki. Jednostka przyjmująca załączki otrzymuje w okresie pokoju taki dokument.

Pomiędzy ilością uzbrojenia i wyposażenia technicznego w jednostkach a zapasami nienaruszalnymi amunicji, paliwa, części zamiennych i innych materiałów zachodzą ścisłe współzależności, których należy przestrzegać przy ustalaniu potrzeb materiałowo-technicznych. Dysproporcje w ustalaniu wielkości poszczególnych grup tych potrzeb, bądź też dysproporcje w zabezpieczeniu tych potrzeb, mogą zaważyć w sposób zasadniczy na gotowości bojowej jednostki. Problemy te muszą być przedmiotem stałej systematycznej analizy tak w odniesieniu do całości sił zbrojnych jak i w odniesieniu do poszczególnych związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów.

2/ Rozdział sprzętu i materiałów

Właściwy przydział /rozdział/ sprzętu i materiałów dla jednostek mobilizujących stanowi bardzo ważny element planowej działalności wojska w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych.

Podstawą do prawidłowego dokonania rozdziału sprzętu i materiałów jest "Plan rozdziału i przerzutów sprzętu i materiałów" - opracowywany przez sztab danego okręgu wojskowego i dowództwa rodzajów sił zbrojnych - na każdy rok kalendarzowy.

Na podstawie planu, organ zaopatrujący OW /równorzędny/ dokonuje przydziałów sprzętu i materiałów poszczególnym związkom taktycznym i jednostkom gospodarczym - bezpośrednio podległym okręgowi wojskowemu - w określonej przez sztab OW kolejności i terminach.

Związek taktyczny w oparciu o posiadane plany przydziałów gospodarczych jednostek mobilizujących i jednostek przez nie mobilizowanych oraz dane z ksiąg należności i zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych - planuje przydział sprzętu i materiałów z zasobów posiadanych i otrzymywanych w danym roku, dla jednostek gospodarczych organicznych i będących na zaopatrzeniu.

Z kolei jednostka mobilizująca - gospodarcza w oparciu o opracowane plany przydziałów gospodarczych dla własnej jednostki i jednostek mobilizowanych oraz zgodnie z obowiązującymi normami należności wyposażenia sprzętu tabelarycznego i normami operacyjnymi materiałów, planuje przydział sprzętu i materiałów będących w jej dyspozycji - dla własnych pododdziałów gospodarczych, jednostek mobilizowanych i ich pododdziałów gospodarczych oraz jednostek będących na zaopatrzeniu.

Istotnym zagadnieniem jest właściwe zaplanowanie rozdziału sprzętu i materiałów w przypadku gdy jednostka mobilizująca czasowo nie posiada pełnego zabezpieczenia potrzeb. Należy wówczas uwzględnić hierarchię potrzeb jednostek i pododdziałów biorąc pod uwagę zadania, jakie one będą wykonywać po rozwinięciu - w warunkach działań bojowych.

Dokonując rozdzielnictwa nie wolno dopuścić do rozproszenia posiadanych środków, ani też pozostawienia poszczególnych jednostek względnie pododdziałów zupełnie bez danego rodzaju sprzętu lub materiałów.

Odpowiednio do dokonanego rozdziału zapasów należy przemyśleć organizację i sposób ich wydawania /przekazywania/ z magazynów dla bezpośrednich użytkowników - własnych pododdziałów gospodarczych, jednostek mobilizowanych oraz jednostek pobierających depozyty. Przyjęta w tym zakresie koncepcja winna znaleźć odbicie w opracowanym "Planie wydawania sprzętu i materiałów w czasie mobilizacji z magazynów...".

Dane z planu wykorzystuje się również przy sporządzaniu planów pracy magazynierów oraz asygnat mobilizacyjnych - stanowiących podstawę do wydawania pododdziałom i jednostkom mobilizowanym zaplanowanego im sprzętu i materiałów.

Stale wzrastające wymogi w zakresie doskonalenia planowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, powodują coraz większe zaangażowanie oficerów, chorążych i podoficerów w tych pracach. Wiąże się z tym niewątpliwie należyte przygotowanie kadry do prac planistycznych oraz systematyczne pogłębianie wiadomości z zagadnień materiałowo-mobilizacyjnych. Obowiązek ten ciąży na odpowiednich dowództwach i sztabach, które w swej działalności na odcinku przygotowań do osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej powinny mieć na uwadze potrzebę oraz celowość organizowania i przeprowadzania szkoleń, stosując różne, najbardziej odpowiednie formy i metody /treningi, pokazy, seminaria, egzaminy itp./. Szczególnie osoby odpowiedzialne za koordynowanie i nadzór nad planowaniem materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej obowiązane są dokładnie znać przyjętą koncepcję, a zasady planowania umiejętnie i konsekwentnie stosować w całym procesie przygotowawczym.

4. ZASADY OPRACOWANIA DOKUMENTÓW MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ.

Dokumentacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia jest częścią "Planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej" jednostki. Powinna ona w maksymalnym stopniu ułatwiać wykonanie zadań w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia oraz prowadzić do osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez jednostki wojskowe w nakazanych terminach.

Dokumenty materiałowo-mobilizacyjne w zależności od treści i przeznaczenia dzielą się na:

- zasadnicze,
- pomocnicze,
- sprawozdawczo-informacyjne.

Dokumenty zasadnicze obrazują całokształt przedsięwzięć związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, wykorzystuje się je w okresie realizacji tych planów.

Dokumenty pomocnicze, są to księgi i zestawienia należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych jednostek, w których dokonuje się naliczeń należności i zabezpieczenia oraz podziału sprzętu i materiałów na jednostki i pododdziały.

Dokumenty sprawozdawczo-informacyjne mają zastosowanie po rozpoczęciu realizacji przedsięwzięć związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągania stanu pełnej gotowości bojowej. Należą do nich sprawozdania i meldunki w sprawach ukończenia jednostek w sprzęt i materiały.

Dokumentacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej opracowana na szczeblu dowództwa związku taktycznego, będącego organem zaopatrującym, powinna zawierać:

1/ dokumenty zasadnicze:

- plan ewakuacji zapasów materiałowych z magazynów stałych - wzór M-1 wraz z mapą,
- plan przerzutów materiałowych w okresie mobilizacji - wzór M-2,
- plan przydziałów gospodarczym jednostek mobilizujących związek taktycznego i jednostek przez nie mobilizowanych - wzór M-3,
- asygnaty - wzór M-15;

2/ dokumenty pomocnicze:

- księgi należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w sprzęcie działu ... - wzór M-4,
- księga należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w sprzęcie działu motoryzacyjnego - wzór M-5,
- księgi należności i zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych w materiałach jednorazowego użytku /rozchodowych/ - wzór M-6,

- księga należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w przedmiotach działu mundurowego - wzór M-7,
- książka ewidencji okresowego zwalniania sprzętu i materiałów z zapasu nienaruszalnego,
- książki ewidencji zapasów nienaruszalnych - za każdy dział oddzielnie /zgodnie z wzorami obowiązującymi w poszczególnych działach/;

3/ dokumenty sprawozdawczo-informacyjne:

- meldunek o stanie sprzętu i materiałów działu ... znajdujących się w związku taktycznym po zakończeniu mobilizacji - wzór M-8,
- inne meldunki.

Dokumentacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej jednostki mobilizującej - gospodarczej powinna zawierać:

1/ dokumenty zasadnicze:

- plan ewakuacji zapasów materiałowych z magazynów stałych - wzór M-1 wraz z mapą,
- plan pobierania sprzętu i materiałów przechowywanych poza jednostką mobilizującą - wzór M-11,
- plan wydawania sprzętu i materiałów w czasie mobilizacji z magazynów jednostki mobilizującej - wzór M-12,
- plan wydawania sprzętu i materiałów w czasie mobilizacji dla jednostek mobilizowanych przez marynarkę wojenną - wzór M-13 /opracowują tylko jednostki mobilizujące marynarki wojennej/,
- asygnaty - wzór M-15;

2/ dokumenty pomocnicze:

- zestawienia należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w dziale ... dla jednostki mobilizującej - wzór M-18,
- zestawienie należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w dziale mundurowym dla jednostki mobilizującej - wzór M-19,
- protokoły zdawczo-odbiorcze - wzór M-16,
- plan pracy magazyniera ... - wzór M-14,
- plan przydziałów gospodarczych w jednostce - wzór M-9 /jednostki pływające marynarki wojennej, planu wg tego wzoru nie sporządzają/,
- zlecenie-asygnata - według wzorów obowiązujących w czasie pokoju - wystawione dla odchodzących załóg,
- książka ewidencji okresowego zwalniania sprzętu i materiałów z zapasu nienaruszalnego,
- książki ewidencji zapasów nienaruszalnych - za każdy dział oddzielnie /zgodnie z wzorami obowiązującymi w poszczególnych działach/;

3/ dokumenty sprawozdawczo-informacyjne:

- meldunek o stanie sprzętu i materiałów działu ... znajdujących się w jednostce po zakończeniu mobilizacji - wzór M-8 /oddzielnie za każdą jednostkę/,
- inne meldunki.

Wyżej wymienione dokumenty opracowuje się na ustalonych wzorach i zgodnie z objaśnieniami do nich, ujętymi w odnośnych wytycznych. Niezależnie od tego dowódcą jednostki ma prawo zarzą-

dzić wykonanie innych uzupełniających dokumentów, które mogą usprawnić realizację zadań związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Dla jednostki mobilizującej niegospodarczej i jednostek przez nią mobilizowanych dokumenty materiałowo-technicznego zabezpieczenia opracowuje w zasadzie właściwa jednostka gospodarcza - przy ścisłej współpracy z dowódcą jednostki mobilizującej niegospodarczej. Przestrzeganie tej zasady jest konieczne ze względu na skoncentrowanie w danej jednostce gospodarczej wszystkich spraw materiałowych takich jak: gromadzenia i ewidencjonowanie zapasów, przechowywanie, rotacja itp. Jeśli jednak z uzasadnionych powodów będzie bardziej celowe opracowanie dokumentów przez jednostkę mobilizującą niegospodarczą - dowódca okręgu wojskowego /równorzędnego/ może powierzyć jej wykonanie tego zadania.

Dokumentacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej jednostki mobilizowanej, która po zakończeniu mobilizacji staje się samodzielną gospodarczo lub przechodzi na zaopatrzenie do innej jednostki - opracowana przez jednostkę mobilizującą - powinna zawierać:

1/ dokumenty zasadnicze:

- plan wydawania sprzętu i materiałów w czasie mobilizacji dla pododdziałów - sporządza się w zależności od potrzeb wg wzoru M-12,
- asygnaty - wzór M-15,
- plan ewakuacji zapasów materiałowych z magaz. stałych - wzór M-1;

2/ dokumenty pomocnicze:

- zestawienia należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w dziale ... dla jednostki mobilizowanej - wzór M-20,

- zestawienie należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb mobilizacyjnych w dziale mundurowym dla jednostki mobilizowanej - wzór M-21,
- zlecenie-asygnata - według wzorów obowiązujących w czasie pokoju - wystawione przez inne jednostki dla przybywających załóżków,
- plan przydziałów gospodarczych w jednostce - wzór M-9 /jednostki pływające marynarki wojennej tego planu nie sporządzają/,
- wyciąg z planu przydziałów gospodarczych dla jednostki mobilizowanej przez marynarkę wojenną - wzór M-10,
- plan pracy magazyniera - wzór M-14.

Jednostka mobilizująca się opracowuje takie same i według tych wzorów, dokumenty materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej jak jednostka mobilizująca. W treści tych dokumentów uwzględnia się tylko własne potrzeby i jednostek będących na zaopatrzeniu na czas "P", o ile zostały jej przydzielone.

Jednostki wojskowe rozwinięte jeśli nie mają zadan mobilizowania innych jednostek opracowują następujące dokumenty materiałowo-technicznego zabezpieczenia wchodzące w skład planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej:

- zestawienia należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb w działach ... wzór M-18 i wzór 19, część "A, C, D i E",
- plan ewakuacji zapasów materiałowych z magazynów stałych wzór M-1,
- asygnaty - wzór M-15,
- plan wydawania sprzętu i materiałów z magazynów jednostki - wzór M-12 - w zależności od potrzeb,

- plan pracy magazyniera ... - wzór M-14 - w zależności od potrzeb,
- protokoły zdawczo-odbiorcze - wzór M-16,
- meldunek o stanie sprzętu i materiałów działu ... znajdujących się w jednostce - wzór M-8,
- ksiąga ewidencji zapasów nienaruszalnych za każdy dział oddzielnie.

W przypadku, gdy niektóre rodzaje sprzętu i materiałów, należne pododdziałom na czas wojny, zostały wydane z magazynów jednostki i przechowywane są w magazynach pododdziałów, wówczas w tych działach nie opracowuje się odnośnych dokumentów. Szczeg

Wykonując poszczególne dokumenty osoby odpowiedzialne zobowiązane są do przestrzegania następujących zasad:

wszystkie dokumenty powinny być wzajemnie ze sobą zgrane, tak pod względem czasu realizacji przedsięwzięć jak również podziału zadań do wykonania, wykorzystania sił i środków itp,

każdy dokument powinien być wykonany czytelnie i starannie oraz stale aktualny,

- wszystkie zmienne dane wpisane ołówkiem zwykłym, natomiast wpisy stałe na maszynie lub atramentem /długopisem/,
- wszystkie dokumenty podpisane przez wykonawców i ich właściwych przełożonych po linii mobilizacyjnej.

Sporządzane dokumenty powinny odpowiadać przyjętej koncepcji i zapewniać wykonanie zadań związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osłagania stanu pełnej gotowości bojowej przez jednostkę.

Istotnym czynnikiem decydującym o jakości opracowanych dokumentów jest ich stała aktualność. Potrzeba systematycznego uaktualniania wynika z zachodzących zmian w etatach i tabelach należności czasu "P" i "W" jednostek oraz zadaniach mobilizacyjnych; zmianach w stanie faktycznym sprzętu i materiałów użytku bieżącego i zapasów nienaruszalnych; przydziałach środków transportowych, maszyn i urządzeń z gospodarki narodowej, jak również zmianach przydziałów gospodarczych jednostek na czas "P" i "W".

Należy pamiętać, że każdą zmianę uwzględnia się we wszystkich dokumentach, których ona dotyczy, niezwłocznie po zaistnieniu lub wprowadzeniu. Wszelkie zmiany dotyczące sprzętu i materiałów należy wykazywać w okresowych meldunkach stanowych przesyłanych do ośrodka przetwarzania informacji i meldunkach do wyższych przełożonych.

W przypadku poważniejszych zmian w zadaniach mobilizacyjnych, które pociągają za sobą konieczność opracowania dokumentacji od nowa, należy utrzymywać dotychczasową dokumentację w aktualności do czasu opracowania i wprowadzenia do użytku nowych dokumentów.

Za aktualność dokumentów materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej odpowiadają bezpośrednio jej wykonawcy, pośrednio - właścicieli przełożeni.

W czasie ćwiczeń mobilizacyjnych i mobilizacyjno-taktycznych można stosownie do planowanego zakresu wykonywanych czynności sporządzać ćwiczebną dokumentację materiałową, a to w celu zachowania w tajemnicy treści rzeczywistych dokumentów materiałowych.

Ćwiczebną dokumentacją materiałową powinna zawierać:

- plan zasadniczych czynności, przewidzianych do realizacji w konkretnym ćwiczeniu przez odnośnych wykonawców,
- plan przydziałów gospodarczych w jednostce /w zależności od potrzeb/,

- rozliczenie sił i środków do ewakuacji zapasów /w zależności od potrzeb/,
- zestawienie należności i zabezpieczenia materiałowych potrzeb w danym dziale zaopatrzenia /w zależności od potrzeb/,
- asygnaty materiałowe i rozdzielniki.

W celu ułatwienia i przyspieszenia opracowania ćwiczebnych dokumentów, na poszczególne ćwiczenia, w sztabach przygotowuje się zawczasu mapy, a ponadto w każdym dziale zaopatrzenia - odpowiednie wzory druków.

Właściwe przygotowanie kadry z zakresu zagadnień związanych z materiałowym zabezpieczeniem osiągania wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostkę, rzutuje na jakość i realność opracowywanych przez nią dokumentów, a tym samym na sprawniejsze osiągnięcie stanu pełnej gotowości bojowej przez całą jednostkę.

5. PRZECHOWYWANIE, KONSERWACJA ORAZ ROTACJA ZAPASÓW NIENARUSZALNYCH.

1/ Przechowywanie zapasów nienaruszalnych w jednostkach

Jednym z podstawowych warunków zapewniających gotowość mobilizacyjną i bojową wojsk jest utrzymywanie sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego w pełnej sprawności technicznej i przydatności użytkowej. Osiąga się to poprzez prawidłowe przechowywanie i należytą konserwację oraz rotację sprzętu i materiałów utrzymywanych w zapasach.

Sprzęt i materiały przeznaczone na zabezpieczenie potrzeb mobilizacyjnych przechowuje się w zależności od przeznaczenia na szczeblu centralnym, okręgowym i jednostek mobilizujących.

Zapasy nienaruszalne szczebla okręgowego przechowuje się w zasadzie w wojskowych składnicach okręgowych, względnie

z uwagi na ochronę tych zapasów przed zniszczeniem w początkowym okresie wojny, jak również w celu zapewnienia ciągłości zaspokajania potrzeb jednostek, część tych zapasów może być przechowywana w magazynach jednostek gospodarczych - zgodnie z wymogami operacyjnymi.

Jednostki mobilizujące gromadzą i utrzymują sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego i nieznizalnego dla siebie, jednostek mobilizowanych oraz innych jednostek będących na ich zaopatrzeniu. Zapasy nienaruszalne i nieznizalne sprzętu i materiałów przeznaczone dla zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych jednostek przechowuje się w specjalnie do tego celu wydzielonych, dostosowanych i urządzonych pomieszczeniach magazynowych, znajdujących się na terenie zakwaterowania jednostki, celem maksymalnego zbliżenia tych zapasów do miejsca mobilizacji i uniknięcia dodatkowych prac związanych z ich pobieraniem /wydzielaniem/ oraz ewakuacją magazynów.

W zależności od posiadanych warunków magazynowych oraz ~~przyletej koncentracji mobilizacji~~ sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego oraz nieznizalnego przechowuje się:

- w magazynach jednostek mobilizujących - gospodarczych, w jednostkach mobilizujących niegospodarczych i mobilizowanych,
- w magazynach pododdziałów jednostek mobilizujących i mobilizowanych istniejących w czasie pokoju,
- na środkach transportowych w jednostkach rozwiniętych i innych, w których istnieją odpowiednie warunki
- w magazynach innych jednostek i zakładów pracy gospodarki narodowej,
- w domu żołnierzy rezerwy /określony sprzęt i materiały indywidualnego wyposażenia żołnierzy/.

Sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego, zgromadzone w jednostce mobilizującej gospodarczej - przechowuje się w oddzielnych pomieszczeniach magazynowych względnie, jeśli brak takich możliwości we wspólnych pomieszczeniach ze sprzętem i materiałami użytku bieżącego ale odpowiednio wydzielone.

Zapasy nienaruszalne dla jednostki mobilizującej i jednostek mobilizowanych przechowuje się we wspólnych pomieszczeniach magazynowych - oddzielnie dla każdej jednostki mobilizowanej z podziałem na pododdziały. Zapasy te oznacza się odpowiednimi symbolami, które pozwalają na łatwe i szybkie ich uruchomienie w okresie mobilizacji. Symbolami tymi należy również oznaczyć dokumenty dotyczące wydawania zapasów materiałowych. Zapasów można nie wydzielać dla każdej jednostki jedynie wtedy, jeśli ze względu na szczupłość magazynu jest to niemożliwe.

W przypadku braku powierzchni magazynowej w jednostce mobilizującej - gospodarczej część jej zapasów może być przechowywana jako jej depozyt w magazynach najbliższych położonych jednostek wojskowych /magazynach garnizonowych, dywizyjnych, składnicach okręgowych/. W magazynach /składnicach/ zapasy materiałowe stanowiące depozyt innych jednostek winny być wydzielone.

Decyzję w sprawie przechowywania sprzętu i materiałów poza magazynami jednostki mobilizującej wydaje właściwy przełożony. Na pobranie zapasów przechowywanych poza własnymi magazynami jednostka winna posiadać odpowiednie dokumenty materiałowe /asygnaty, zlecenia/.

Część zapasu nienaruszalnego, stanowiąca zapas alarmowy /żywność, mps, amunicja itp./ dla określonych pododdziałów /rzutów alarmowych/ powinna być wydzielona i odpowiednio oznaczona. Zapas alarmowy wydziela się w magazynach w ilości ustalonej przez dowódcę danej jednostki. Zapasy alarmowe mogą być przechowywane w magazynach pododdziałów.

Sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego w zasadzie przechowuje się w magazynach jednostki oddzielnie wg poszczególnych działów zaopatrzenia, przestrzegając przy tym obowiązujących instrukcji dowództw rodzajów sił zbrojnych oraz szefostw rodzajów

wojsk i służb _ dotyczących przechowywania, konserwacji, rotacji i sprawdzania stanu technicznego oraz przydatności użytkowej sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego. Jeśli przemawiają za tym względy natury organizacyjnej można przechowywać zapasy nienaruszalne poszczególnych działów dla określonej jednostki w jednym pomieszczeniu magazynowym, odpowiednio do tego celu przygotowanym i dostosowanym.

Szczególną uwagę należy zwrócić na sprzęt i materiały o krótkich terminach gwarancyjnych, które powinno się tak układać i oznaczać w magazynach, by można było w najdogodniejszy sposób dokonywać wymiany. Poszczególne rodzaje sprzętu i materiałów powinny być dokładnie oznaczone datami produkcji oraz terminami ich wymiany.

Dopasowane przedmioty mundurowe dla żołnierzy rezerwy w zależności od warunków magazynowych przechowuje się na wieszakach lub w workach na odzież, które winny być oznaczone numerami ewidencyjnymi żołnierzy rezerwy posiadających przydział do danego pododdziału lub jednostki.

Sposób i warunki przechowywania zapasów nienaruszalnych powinny zapewniać szybkie ich wydawanie i ewakuację z magazynów, ułatwiać konserwację i zapewniać należyłą ochronę oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Przechowywanie razem różnego sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego w magazynach pododdziałów jednostek mobilizujących i mobilizowanych, istniejących w czasie pokoju, możliwe jest w przypadku zapewnienia w pododdziałach warunków określonych w przepisach odnośnych szefostw rodzajów wojsk i służb - dla tego sposobu przechowywania zapasów.

Rodzaje sprzętu i materiałów przewidziane do przechowywania w magazynach pododdziałów ustalają w zarządzeniach dowództwa OW /równorzędne /, które regulują zagadnienia organizacyjne z tym związane /przekazywanie z magazynów jednostek, ewidencjonowanie i kontrola zapasów, ochrona oraz zabezpieczenie ppoż. magazynów itp./.

Utrzymywanie zapasów materiałowych na środkach transportowych stosuje się w celu przyspieszenia realizacji przedsięwzięć w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia rozwinęcia wojsk.

Zapasy materiałowe utrzymuje się na środkach transportowych głównie w jednostkach rozwiniętych. Zakres stosowania utrzymywania zapasów na środkach transportowych ustalają dowódcy OW /równorzędni/ z uwzględnieniem zadań każdej jednostki oraz możliwości wynikających z: rozliczenia potrzeb, warunków lokalnych, ilości pojazdów transportowych wydzielanych na zabezpieczenie szkolenia i dla celów gospodarczych, możliwości przestrzegania obowiązujących przepisów bezpieczeństwa, zapewnienia należytej ochrony, kontroli, prowadzenia prac konserwacyjnych itp.

Utrzymywanie zapasów na środkach transportowych należy realizować w sposób maksymalnie ograniczający powstawanie szkód w materiałach i środkach transportowych.

Na środkach transportowych, w pierwszej kolejności winno się utrzymywać sprzęt i materiały, których załadunek na transport wymaga dłuższego czasu i dużego nakładu sił i środków. Dotyczy to przede wszystkim:

- a/ amunicji strzeleckiej, moździerzowej, artyleryjskiej, czołgowej i lotniczej, oprócz amunicji strzeleckiej alarmowej przechowywanej w pododdziałach oraz amunicji czołgowej załadunkowej do wozów bojowych;
- b/ materiałów pędnych i smarów w cysternach samochodowych, beczkach i kanistrach, niezależnie od jednej jednostki napełnienia utrzymywanej przy pojeździe mechanicznym, wozie bojowym i samolocie;
- c/ zestawów części oraz zespołów zamiennych o dużych ciężarach i gabarytach.

Środki transportowe /samochody, przyczepy/ w zależności od utrzymywania na nich rodzajów zapasów materiałowych, lokalnych warunków i możliwości jednostki, przechowuje się w garażach przystosowanych magazynach, pod wiatami oraz na wolnym powietrzu w wydzielonych parkach samochodowych.

Przy podejmowaniu decyzji o utrzymywaniu zapasów na środkach transportowych należy kierować się obowiązującymi "Zasadami utrzymywania zapasów materiałowych na środkach transportowych".

Uwzględniając specyfikę zabezpieczenia materiałowego wojskowych jednostek transportowych, pływających itp. formowanych na bazie zakładów pracy gospodarki narodowej, należy tym jednostkom sprzęt i wyposażenie wojskowe zapasu nienaruszalnego może być przechowywane /magazynowane/ w tych zakładach pracy - na zasadach depozytu.

W pierwszej kolejności w cywilnych zakładach pracy /przedsiębiorstwach/ przechowuje się sprzęt i wyposażenie wojskowe stanowiące indywidualne wyposażenie stanu osobowego, pojazdów mechanicznych /jednostek pływających/ oraz w dalszej kolejności, w miarę istniejących możliwości magazynowych pozostały sprzęt wojskowy, o ile to przyczyni się do szybkiego osiągnięcia gotowości bojowej przez formowane jednostki.

W razie zupełnego braku pomieszczeń magazynowych w danym zakładzie pracy sprzęt i wyposażenie przechowuje jednostka mobilizująca - gospodarcza.

W odniesieniu do sprzętu i wyposażenia wojskowego przechowywanego w cywilnych zakładach /przedsiębiorstwach/ mają zastosowanie przepisy obowiązujące w wojsku. dotyczące między innymi warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia magazynowe, sposobu układania przechowywanego mienia oraz innych zagadnień związanych z przechowywaniem zapasów nienaruszalnych /np. prowadzenia ewidencji i sprawozdawczości/.

Sprzęt i wyposażenie przekazywane do magazynu zakładu pracy /przedsiębiorstwa/ gospodarki narodowej odbywa się na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego. Za konserwację i rotację tego sprzętu odpowiada dowódca jednostki mobilizującej - gospodarczej, natomiast za ich stan ilościowy i zapewnienia ustalonych warunków przechowywania - dyrektor /kierownik/ zakładu /przedsiębiorstwa/.

Żołnierze rezerwy otrzymują do domu zasadnicze przedmioty mundurowe według ustalonego zestawu na podstawie rozkazu dowódcy jednostki mobilizującej, do której żołnierze ci posiadają przydziały mobilizacyjne.

W oparciu o rozkaz dowódcy jednostki wydaje się umundurowanie zapasu nienaruszalnego za pokwitowaniem w rozdzielniku i zobowiązaniach. Ponadto fakt wydania umundurowania odnotowuje się w książeczkach wojskowych żołnierzy rezerwy.

Żołnierze rezerwy przechowują w domu pobrane przedmioty mundurowe przez cały okres posiadania przydziału mobilizacyjnego do danej jednostki. Przedmioty te podlegają zwrotowi do jednostki na każde żądanie organów wojskowych, a w szczególności przy zmianie przydziału mobilizacyjnego.

Za należyte przechowywanie i konserwację przedmiotów mundurowych w warunkach domowych odpowiadają żołnierze rezerwy. Przechowywanie i konserwacja tych przedmiotów powinna być dokonywana zgodnie z zasadami obowiązującymi w wojsku, o czym każdy żołnierz zostaje dokładnie zapoznany podczas odbioru umundurowania. W przypadku stwierdzenia podczas kontroli uszkodzenia, utraty lub zniszczenia wydanych do domu przedmiotów mundurowych, które nie nastąpiło podczas wykonywania powszechnego obowiązku wojskowego, żołnierze rezerwy zobowiązani są do pokrycia równowartości powstałych szkód.

2/ Konserwacja i rotacja zapasów nienaruszalnych.

Sprzęt i materiały przechowywane w magazynach nawet w najlepszych warunkach stopniowo obniżają swoją wartość użytkową. Intensywność tego procesu jest różna dla każdego rodzaju sprzętu lub materiału i zależy od szeregu czynników. Zjawisko naturalnej, stopniowej utraty wartości użytkowej zwane często procesem starzenia wiąże się ściśle z dopuszczalnym okresem magazynowania sprzętu i materiałów.

Proces starzenia się sprzętu i materiałów początkowo przebiega niepostrzeżenie, lecz w pewnym momencie zaczynają występować pierwsze widoczne jego objawy. Dla odpowiedzialnych osób powinno to stanowić sygnał, że sprzęt /materiał/ znajdujący się w zapasie nienaruszalnym należy niezwłocznie wydać na użytek bieżący celem jego zużycia.

Warunki, w których sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego są przechowywane w magazynie, mają ogromny wpływ na intensywność jego starzenia się. Warunki prawidłowe dla fizykochemicznych własności sprzętu opóźniają proces starzenia się, warunki nieprawidłowe, niewłaściwe - znacznie go przyspieszają. Wymaga to od szefa danej służby /zaopatrzenia/ i magazyniera dokładnej znajomości odpowiednich instrukcji i przepisów, a szczególnie tych zagadnień, które mówią o właściwościach jakościowych sprzętu i materiałów, zasadach ich eksploatacji i konserwacji oraz o warunkach wymaganych przy przechowywaniu.

Szefowie służb /zaopatrzenia/ i podlegli im magazynierzy powinni ciągle prowadzić obserwację przebiegu starzenia się nienaruszalnych zapasów materiałowych, każdy w swoim zakresie. Do tego celu należy wykorzystać daty czasokresu przechowywania danego rodzaju zaopatrzenia - uwidocznione na wywieszkach magazynowych i specyfikacjach.

Niezależnie od procesu starzenia się, wszystkie rodzaje sprzętu i materiałów podlegają procesowi psucia się pod wpływem różnych czynników działających chemicznie i mechanicznie.

Obowiązkiem każdego magazyniera jest stała obserwacja fizyko-chemiczna stanu sprzętu i materiałów oraz stosowanie tych wszystkich zabiegów, które są niezbędne dla zatrzymania lub zwolnienia procesów starzenia się i psucia środków materiałowych. Wszystkie te czynności określa się wspólną nazwą "zabiegi konserwacyjne".

Zabiegi konserwacyjne mają na celu zachowanie przydatności użytkowej przechowywanego sprzętu i materiałów polegają między innymi na wcześniejszym zapobieganiu i usuwaniu przyczyn

mogących powodować obniżenie wartości użytkowych sprzętu i materiałów, realizuje się to poprzez usuwanie pyłu, pleśni, produktów korozji i wszelkich zanieczyszczeń, przekładanie, odwracanie, wietrzenie, przesypywanie, smarowanie, docieranie itp. - zgodnie z przepisami ustalonymi dla poszczególnych rodzajów sprzętu i materiałów.

W celu umożliwienia racjonalnego dokonywania zabiegów konserwacyjnych należy we wszystkich magazynach, w miarę posiadanych możliwości, zapewnić następujące warunki:

- wydzielenie w magazynach oddzielnych pomieszczeń konserwacyjnych sprzętu oraz wyposażenie i urządzenie ich zgodnie z przeznaczeniem jakiemu mają służyć;
- utworzenie grup konserwacji sprzętu, złożonych z odpowiednio przeszkolonego personelu, pod kierownictwem wykwalifikowanych specjalistów.

Konserwacja i wymiana sprzętu i materiałów odbywać się powinna planowo na podstawie zatwierdzonych kart technologicznych, sporządzonych na jednostkę sprzętu ^{oraz} planu wymiany sprzętu i materiałów.

Dokonane zabiegi konserwacyjne lub wymiana sprzętu i materiałów powinny być każdorazowo odnotowane w dzienniku konserwacji /wymiany/ sprzętu i materiałów oraz w kartach, wywieszkach magazynowych.

Przy konserwacji oraz wymianie sprzętu zapasu nienaruszalnego należy kierować się następującymi zasadami:

- 1/ sprzęt i materiały zapasu nienaruszalnego powinny posiadać zawsze pełną przydatność użytkową i być gotowe do natychmiastowego użycia;
- 2/ wymianę sprzętu i materiałów o określonych terminach gwarancyjnych przeprowadza się z takim wyliczeniem, aby przed utratą wartości użytkowej mogły one być wykorzystane w użytku bieżącym wojska lub gospodarce narodowej;

- 3/ przy wymianie sprzętu i materiałów należy w zasadzie natychmiast złożyć do zapasu nienaruszalnego w takiej samej ilości nowy sprzęt i materiały.

6. POBIERANIE I WYDAWANIE SPRZĘTU I MATERIAŁÓW Z ZAPASÓW NIENARUSZALNYCH.

- 1/ Pobieranie sprzętu i materiałów ZN przechowywanych poza magazynami jednostki.

Jednostki mobilizujące przechowujące sprzęt i materiały ZN poza własnymi magazynami /w magazynach innych jednostek/ - pobierają te zapasy w okresie stanu pełnej gotowości bojowej /o ile nie dokonały tego w okresie stanu podwyższonej gotowości bojowej/ na podstawie asygnat bezterminowych wystawionych przez organ zaopatrzący lub jednostkę gospodarczą przechowującą zapasy.

Pobrania i przewiezienia zapasów poszczególnych rodzajów do odpowiednich miejsc /rejonów/ dokonują odnośni szefowie służb /zaopatrzenia/ przydzielonymi im siłami oraz środkami transportowymi. W zależności od etapu mobilizacji mogą to być pojazdy użytku bieżącego, z ZN względnie pobrane z gospodarki narodowej w trybie alarmowym lub zwykłym.

W tych przypadkach gdy przechowywane w magazynach określonej jednostki zapasy są różnorodne pod względem rodzajów /sprzęt i materiały różnych działów zaopatrzenia/ pobieranie ich odbywa się przy wykorzystaniu sił i środków oraz w sposób ustalony przez dowódcę jednostki mobilizującej. Dotyczy to szczególnie jednostek mobilizujących niegospodarczych, którym powierzono do zmobilizowania jednostki. Całość zapasów pobierają z ustalonych jednostek gospodarczych.

Jeżeli rozłożenie zapasów w magazynach jednostki przechowującej przystosowano do przyjętego w zainteresowanej /pobierającej zapasy/ jednostce systemu wydawania ich pododdziałów i grupom, należy dążyć do zachowania tego układu przy załadunku zapasów na środki transportowe.

Zapasy załadowane na środki transportowe dla jednostek formujących się w zapasowych rejonach mobilizacji w zależności od sposobu przeprowadzania /bez lub z wprowadzeniem stanu osiągnięcia podwyższonej gotowości bojowej/ i etapu mobilizacji w jakim nastąpiło ich pobranie oraz decyzji dowódcy jednostki mobilizującej /mobilizowanej/ mogą być skierowane do właściwych rejonów mobilizacji albo do rejonu dyslokacji jednostki mobilizującej. W przypadku gdy zapasy zostały przewiezione w okresie stanu podwyższonej gotowości bojowej, kiedy jednostka mobilizująca ^{nie} rozpoczęła jeszcze przechodzenia do zapasowego rejonu mobilizacji, środki transportowe z zapasami rozmieszcza się w rejonie jej dyslokacji i organizuje się ich ochronę. Odpowiednio do potrzeb może być stosowane rozładowanie części zapasów.

W okresie podwyższonej gotowości bojowej na zarządzenie przełożonego, a po wprowadzeniu stanu pełnej gotowości bojowej - zgodnie z planem - jednostki mobilizujące pobierają z gospodarki narodowej na podstawie zleceń /asygnat/ bezterminowych odpowiednie materiały /papierosy, zapalki i produkty delikatesowe/. Odbioru dokonuje się własnymi siłami i środkami. Pobieranie sprzętu i materiałów realizuje się zgodnie z "planem pobierania ..." /wzór M-11/.

2/ Wydawanie sprzętu i materiałów ZN pododdziałom własnym
-----
i jednostkom nowo formowanym.

Po wprowadzeniu stanu pełnej gotowości bojowej lub po otrzymaniu odpowiedniego sygnału, właściwa jednostka mobilizująca powinna rozpocząć w ustalonym czasie wydawanie z magazynów sprzętu i materiałów zapasów nienaruszalnych utrzymywanych dla pododdziałów własnych i dla jednostek nowo formowanych.

Pododdziałom gospodarczym własnym /kompaniom, hateriom/ albo ich grupom organizacyjnym należy wydawać sprzęt i materiały na cały stan pododdziału gospodarczego i pododdziałów przydzielonych jemu na zaopatrzenie, natomiast jednostkom nowo formowanym lub ich grupom organizacyjnym - na cały stan jednostki.

Pododdziałom oraz grupom organizacyjnym wydaje się część zapasów w tym przypadku, jeżeli niektóre materiały i sprzęt pobrane zostały uprzednio i przechowywane są w magazynach pododdziałów lub na środkach transportowych.

Wydawanie sprzętu i materiałów odbywa się na podstawie asygnat wykonywanych przez jednostkę mobilizującą - gospodarczą lub inną właściwą jednostkę oraz przebiega zgodnie z uprzednio opracowanym "planem wydawania sprzętu i materiałów..." /wzór M-12/

W celu przyspieszenia procesu osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej przez jednostki mobilizowane, które mają wyznaczony krótki czas na osiągnięcie pełnej gotowości bojowej /jedna doba/, pobieranie sprzętu i materiałów przez te jednostki można łączyć z wydawaniem dla ich pododdziałów. W takich przypadkach osoby pobierające sprzęt i materiały dla całej jednostki mobilizowanej powinny zgłaszać się w miejscu wydawania wraz z osobami odpowiedzialnymi za pobranie wyposażenia dla poszczególnych pododdziałów gospodarczych danej jednostki mobilizowanej. System ten w zależności od konkretnych warunków miejscowych można stosować również w odniesieniu do jednostek mobilizowanych, które mają dłuższe terminy osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej, ale tylko w tym przypadku jeśli nie spowoduje to przedłużenia wykonania całości zadań stojących przed jednostką mobilizującą - gospodarczą.

Wydawanie sprzętu i materiałów dla pododdziałów i grup organizacyjnych szczebla kompania /bateria/ może odbywać się również w zapasowych rejonach mobilizacji /po ewakuacji zapasów do tych rejonów/ na zasadach takich samych jak wydawanie w miejscu stałej dyslokacji. Może zaistnieć również taki przypadek, że szefowie służb /zaopatrzenia/ ewakuując zapasy nienaruszalne przekazażą je bezpośrednio pododdziałom w ich rejonach formowania.

W jednostkach mobilizujących się wydawanie zapasów nienaruszalnych pododdziałom własnym odbywa się na tych samych zasadach jak w jednostkach mobilizujących.

W zależności od sytuacji w jakiej odbywać się będzie osiągnięcie stanu pełnej gotowości bojowej oraz specyfiki danej jednostki osoby upoważnione mogą pobierać tylko sprzęt a zapasy materiałów mogą zostać dowieziane przez szefa odnośnej służby jednostki mobilizującej lub nowo formowanej do ustalonego miejsca składowania w zapasowym rejonie mobilizacji albo bezpośrednio do poszczególnych pododdziałów w ich rejonach rozmieszczenia.

Jednostki mobilizujące po otrzymaniu zarządzenia o wprowadzeniu stanu podwyższonej gotowości bojowej, w przypadku utrzymywania w swoich magazynach depozytu, wydają je zainteresowanym jednostkom zgodnie z wystawionymi asygnatami bezterminowymi.

3/ Materiałowe rozliczenie jednostek po zakończeniu mobilizacji.

Jednostki gospodarcze, posiadające i nie posiadające zadań mobilizacyjnych wchodzące w skład związku taktycznego sporządzają za każdą jednostkę oddzielnie meldunki o stanie sprzętu i materiałów /wzór M-8/ i przesyłają do sztabu właściwego związku taktycznego.

Jednostki gospodarcze podległe bezpośrednio okręgowi wojskowemu sporządzają meldunki i przesyłają do okręgu wojskowego, a w przypadku podporządkowania ich armii /Frontuⁿⁱ/ również do armii, jednostki wojsk wewnętrznych - do Inspektoratu OT.

Związki taktyczne sporządzają sumaryczne meldunki za jednostki organiczne i przesyłają wraz z meldunkiem za jednostki nieorganiczne do okręgu wojskowego, a ponadto do odnośnej armii o ile dany związek taktyczny wchodzi w jej skład lub do Frontu w przypadku bezpośredniego podporządkowania.

7. KONTROLE STANU PRZYGOTOWAŃ MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA OSIĄGANIA WYŻSZYCH STANÓW GOTOWOŚCI BOJOWEJ.

1/ Pojęcia ogólne.

W całokształcie działalności organów wojskowych nad utrzymaniem właściwej gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojska, jedną z ważniejszych ról spełnia należycie zorganizowany i konsekwentnie realizowany system kontroli.

Każde sprawozdanie działalności jednostki wojskowej, w zależności od aparatu który ją organizuje oraz zakresu wykonanych czynności może być przeprowadzone w formie:

- kontroli,
- nadzoru,
- lustracji.

Znajomość tych pojęć od strony form, zakresu, celu i uprawnień zapewnia uzyskanie właściwej oceny dotychczasowej działalności jak również zebranie materiałów i doświadczeń pozwalających doskonalić organizację materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Kontrola oznacza sprawdzenie, którego elementami w formie bardzo ogólnej są:

- ustalenie stanu obowiązującego,
- stwierdzenie stanu rzeczywistego,
- porównanie stanu obowiązującego z rzeczywistym,
- wyjaśnienie przyczyn stwierdzonych niedociągnięć,
- opracowanie wniosków.

Działalność kontrolna w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej powinna być prowadzona w takim kierunku, aby dostarczyć materiałów pozwalających na usunięcie stwierdzonych niedociągnięć oraz stworzyć warunki zabezpieczające przed ich powtórzeniem się w przyszłości.

Przeprowadzający kontrolę powinni dążyć do ujawniania różnego rodzaju braków organizacyjnych, wykrycia rezerw: czasowych, materiałowych, w transporcie, w sposobie rozmieszczenia, przygotowania i przechowywania zapasów środków materiałowo-technicznych itp.

Oceniając stan obowiązujący, przeprowadzający kontrolę opiera się na znajomości wydanych w tym zakresie zarządzeniach, rozkazach, wytycznych, przepisach, instrukcjach, normach, tabelach należności itp.

Nadzór jest pojęciem szerszym niż kontrola, gdyż składa się nie tylko ze sprawdzania nadzorowanego /podporządkowanego/ oddziału /pododdziału/, ale również zawiera elementy zarządzania. Wynika to stąd, że nadzór stosuje się w odniesieniu do jednostek wojskowych pozostających w podporządkowaniu służbowym.

Organ sprawujący nadzór może niezależnie od sprawdzania /kontroli/ działalności jednostki wojskowej na podstawie uzyskanych wyników wydawać równocześnie w jązące ją polecenia, zarządzenia, wytyczne i to zarówno w czasie wykonywania kontroli, po jej zakończeniu jak i niezależnie od kontroli.

Wydawane zarządzenia winny mieć na celu usunięcie stwierdzonych niedociągnięć i zapewniać poprawę istniejącego stanu, stosownie do stawianych wymagań. Warto tu jeszcze zwrócić uwagę na różnicę między kontrolą a nadzorem wynikającą z podporządkowania organizacyjnego, polegającą na tym, że sprawujący nadzór ponosi odpowiedzialność za merytoryczną działalność prowadzoną przez nadzorowaną jednostkę wojskową, gdy tymczasem przeprowadzający kontrolę ponoszą odpowiedzialność tylko za jej prawidłowe przeprowadzenie.

Lustracja - cechą charakteryzującą tę formę kontroli jest m.in. to, że wykonuje się ją w zasadzie doraźnie i wyrywkowo. Przeprowadzenie lustracji w zakresie zagadnień materiałowo-technicznego zabezpieczenia może polegać na pobieżnym sprawdzeniu ogólnego stanu przygotowania dokumentacji, warunków magazynowych i sposobu przechowywania w nich sprzętu i materiałów, przestrzegania zasad rotacji i konserwacji, przygotowania do ewakuacji itp.

Bardzo ogólny charakter lustracji pozwala na zorientowanie się jedynie w ogólnej sytuacji jaka panuje na kontrolowanym odcinku zagadnień materiałowo-technicznego zabezpieczenia. Przeważnie korzysta się z tej formy kontroli przy sprawdzaniu jednostek wojskowych w trybie nadzoru, stąd też w szerokim zakresie powinna być wykorzystywana przez bezpośrednich przełożonych i dowódców wszystkich szczebli.

2/Cel kontroli.

Celem kontroli stanu przygotowania oddziałów i związków taktycznych w zakresie planowania i zabezpieczenia materiałowo-technicznych potrzeb mobilizacyjnych wykonywanych zarówno w trybie nadzoru służbowego jak i przeprowadzonych przez inne organa kontrolujące jest zbadanie całokształtu realizowanych przedsięwzięć w tym zakresie, wyciągnięcie wniosków ze stwierdzonego stanu, które będą materiałem do opracowania i wydania w trybie nadzoru służbowego wynikających stąd poleceń i zarządzeń zmierzających do usunięcia wykrytych nieścisłości lub ustalających nowe formy organizacyjne zmierzające do podniesienia poziomu i sprawności osiągania wyższych stanów gotowości bojowej.

3/Organa planujące i przeprowadzające kontrolę.

W celu zapewnienia prawidłowej działalności oraz ciągłej aktualności materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej oddziałów /związków taktycznych/ między innymi organizowany jest ciągły system sprawdzania obejmujący różne formy kontroli omówione w "Pojęciach ogólnych".

Sprawdzenie całokształtu zagadnień związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągania wyższych stanów gotowości bojowej oddziału /związku taktycznego/ osiąga się w zasadzie poprzez planowe kontrole ujęte w planach dowódców, szefów służb /zaopatrzenia/ lub instytucji nadrzędnych.

Kontrole planowe, ich czas, zakres i miejsce powinny być ujęte w planach sporządzanych na odpowiednim szczeblu.

W zasadzie terminów kontroli nie podaje się do wiadomości jednostce /komórce/ kontrolowanej.

W jednostce wojskowej kontrolami planowymi będą również kontrole okresowe wynikające z obowiązków służbowych /regulaminów, wytycznych/. Powinni je przeprowadzać dowódcy oraz szefowie służb /zaopatrzenia/ w stosunku do podległych pododdziałów, oddziałów oraz działów zaopatrzenia. Terminy kontroli okresowych powinny wynikać z planów pracy poszczególnych osób funkcyjnych, a w niektórych przypadkach należy je umieszczać w planie pracy sztabu jednostki /np. przed planowanymi ćwiczeniami, których termin jest ogólnie znany/.

W przypadkach szczególnych /podyktowanych bieżącymi potrzebami/ mogą być organizowane kontrole doraźne /pozaplanowe/ dla sprawdzenia wybranych zagadnień i działów lub też całości zagadnień materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

4/ Przykładowy ramowy zakres zagadnień materiałowo-technicznego
zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej
podlegających kontroli.

Przeprowadzający kontrolę w jednostce wojskowej powinni zwrócić szczególną uwagę na następujące elementy, które między innymi wchodzi w całość zagadnień związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

a. W zakresie przestrzegania wymogów utrzymywania stanu stałej gotowości bojowej np.:

- utrzymywanie w jednostkach wojskowych posiadanego w użytku bieżącym według należności pokojowych uzbrojenia i sprzętu techniczno-wojskowego w pełnej sprawności technicznej,

- utrzymywanie posiadanych zapasów nienaruszalnych uzbrojenia i sprzętu techniczno-wojskowego w pełnej sprawności technicznej oraz ruchomych zapasów materiałowych w pełnej przydatności użytkowej,
- aktualność opracowanej dokumentacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia w poszczególnych działach,
- zgodność i prawidłowość wykonanych naliczeń należności i zabezpieczenia w sprzęt i materiały w porównaniu z obowiązującymi tabelami i normami należności,
- zgodność ze stanem faktycznym, wykazanych w zestawieniach ilości sprzętu i materiałów zaliczanych na pokrycie potrzeb mobilizacyjnych,
- prawidłowość dokonanego podziału sprzętu i materiałów na jednostki mobilizowane i pododdziały z zachowaniem obowiązującej kolejności zaopatrywania,
- aktualność i zgodność dokumentów materiałowych /asygnaty, zlecenia, protokoły zdawczo-odbiorcze itp. /z zestawieniami należności i zabezpieczenia, planami przerzutów itp.,
- aktualność planów ewakuacji oraz realność przyjętych wariantów ewakuacji sprzętu i zapasów materiałowych do zapasowych rejonów mobilizacji, kalkulacje posiadanych oraz przybywających w czasie mobilizacji sił i środków przeznaczonych do ewakuacji,
- realność i prawidłowość opracowania wariantów planów pracy magazynierów dla zasadniczego i zapasowego rejonów moh,
- zgranie czasów realizacji poszczególnych przedsięwzięć ujętych w dokumentach materiałowo-technicznego zabezpieczenia ^(z czasami) ustalonymi w planie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej,
- aktualność opracowania protokołów zdawczo-odbiorczych dotyczących przekazania obiektów oraz sprzętu i materiałów pozostających w nadwyżkach,

- organizacja zabezpieczenia i ochrony pozostawionego mienia,
- przygotowanie sprzętu bojowego i technicznego do uruchomienia i wprowadzenia go w nakazany rejon,
- przechowywanie sprzętu i materiałów zapasu nienaruszalnego /wydzielenie zapasów od sprzętu i materiałów użytku bieżącego, podział zapasów na jednostki mobilizowane oraz na pododdziały, oznaczenie tych zapasów, zgodność wydzielonych zapasów z asygnatami itp./,
- przygotowanie magazynów i urządzeń ułatwiających załadunek sprzętu i zapasów materiałowych do sprawnego i szybkiego ładowania na transport /stopień mechanizacji prac ładunkowych/,
- prawidłowość wykorzystania danego magazynu /garażu/ przez jednostkę /pierwszeństwo przechowywania w garażach i magazynach sprzętu drogiego, racjonalne wykorzystanie powierzchni magazynowej itp./,
- przestrzeganie terminów odświeżania i rotacji zapasów nienaruszalnych,
- zgodność stanu faktycznego z ewidencją magazynową wszystkich pozycji sprawdzanego sprzętu.

Kontrolę stanu przechowywania zapasów nienaruszalnych przeprowadzać należy bezpośrednio w magazynach, garażach, w obecności odpowiedzialnych szefów służb, magazynierów, dowódców pododdziałów, szefów pododdziałów.

Przy sprawdzaniu magazynów pododdziałowych zapasów nienaruszalnych oraz zapasów utrzymywanych na środkach transportowych należy kierować się ustaleniami zawartymi w instrukcji "Zasady utrzymywania zapasów materiałowych na środkach transportowych" oraz instrukcjami wydanymi przez poszczególne okręgi wojskowe odnośnie przechowywania zapasów nienaruszalnych w pododdziałach.

Częstotliwość kontroli tych magazynów nie powinna odbiegać od zasad przyjętych w "Instrukcji o obowiązkach osób funkcyjnych w pułku".

Prócz kontroli zagadnień związanych z przechowywaniem zapasów, należy dodatkowo sprawdzić prowadzenie obowiązującej dokumentacji materiałowej zapasu nienaruszalnego na szczeblu pododdziału oraz stan zabezpieczenia magazynów pododdziałowych przed włamaniem, kradzieżą przechowywanego sprzętu, pod względem ppoż. itp.

Każdy przełożony kontrolując dany dział winien zwrócić uwagę na znajomość przez szefów służb /magazynierów/ i podległego im personelu technicznego aktualnych instrukcji, wytycznych i zarządzeń oraz wypływających stąd obowiązków w zakresie zagadnień związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej przez jednostkę.

Ponadto w sztabach związków taktycznych dodatkowo kontroluje się zagadnienia dotyczące przestrzegania ustaleń i zasad takich jak:

- prawidłowość opracowania i aktualność obowiązującej dokumentacji materiałowej, wykonanej dla związku taktycznego i ewentualnie dla jednostek mobilizowanych przez dowództwo związku taktycznego,
- stopień zabezpieczenia potrzeb mobilizacyjnych związku taktycznego i jednostek nieorganicznych będących na zaopatrzeniu,
- prawidłowość ustalenia potrzeb zapasów ruchomych związku taktycznego i ich zgodność z obowiązującymi normami i wytycznymi,
- prawidłowość opracowania planu przerzutów materiałowych w czasie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oraz doprowadzenie tego planu do wiadomości zainteresowanych jednostek,
- realność planu ewakuacji zapasów związku taktycznego oraz ujęcie w planie danych dotyczących ewakuacji zapasów w podległych jednostkach,

- posiadanie aktualnych planów przydziałów gospodarczych dla jednostek mobilizujących i jednostek przez nie mobilizowanych,
  - rozdzielnictwo sprzętu i materiałów oraz przenoszenie ich z użytku bieżącego na zapas nienaruszalny,
  - nadzór nad okresowym zwalnianiem sprzętu i materiałów z zapasu nienaruszalnego w podległych oddziałach /pododdziałach/,
  - szkolenie kadry z tematyki dotyczącej zagadnień materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągania wyższych stanów gotowości bojowej /częstotliwość szkolenia, organizacja itp./.
- b. W zakresie praktycznego wykonania przedsięwzięć /zgodnie z opracowaną dokumentacją/ związanych z osiąganiem stanu podwyższonej gotowości bojowej np.:
- załadowanie na środki transportowe zapasów ruchomych przechowywanych w magazynach,
  - zdjęcie z konserwacji pojazdów mechanicznych zapasu nienaruszalnego,
  - sprawdzenie i doładowanie akumulatorów,
  - zdjęcie z konserwacji kuchen polowych, przygotowanie piekarni stacjonarnych /garnizonowych/ do zwiększonego wypieku chleba itp./,
  - pobranie sprzętu i materiałów z gospodarki narodowej,
  - dokonanie przesunięć nadwyżek materiałowych przez jednostki mobilizujące,
  - zdjęcie z konserwacji sprzętu potrzebnego do uruchomienia lotnisk zapasowych,
  - uzbrojenie samolotów w amunicję,

- wysłanie czołówek /komend lotnisk zapasowych/ na lotniska zapasowe,
- przygotowanie środków materiałowo-technicznych zapewniających prowadzenie działań bojowych lotnictwa z lotnisk zapasowych i stałego bazowania,
- maskowanie wykonywanych przedsięwzięć.

W zakresie praktycznego wykonania przedsięwzięć związanych z osiągnięciem stanu pełnej gotowości bojowej np.:

- wykonanie przedsięwzięć stanu podwyższonej gotowości bojowej /dotychczas nie zrealizowanych/,
- sprawność zdjęcia z konserwacji całości sprzętu techniczno-wojskowego i materiałów zapasu nienaruszalnego,
- sprawność wydania pododdziałom sprzętu techniczno-wojskowego i środków materiałowych zapasu nienaruszalnego,
- sprawność załadowania zapasów sprzętu techniczno-wojskowego uzbrojenia i materiałów podlegających ewakuacji,
- czas opuszczenia miejsca stałej dyslokacji z pełnym wyposażeniem i należnymi zapasami materiałowymi /ruchomymi i doraźnymi/ lub czas wyjścia pierwszego rejsu,
- stan faktyczny w stosunku do należności wojennej uzbrojenia i sprzętu techniczno-wojskowego w pełnej sprawności technicznej, znajdującego się w rejonie osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej,
- stan faktyczny i urzutowanie ruchomych /nienaruszalnych i niezniżaalnych/, a także doraźnych zapasów materiałowych w pełnej przydatności użytkowej, posiadanych w rejonie osiągnięcia stanu pełnej gotowości bojowej:
  - prawidłowość kompletacji tych zapasów,

- sposób załadowania i rozmieszczenia zapasów materiałowych na środkach transportowych /wykorzystanie ładowności i pojemności tych środków/,
- wykonanie innych przedsięwzięć związanych z materiałowo-technicznym zabezpieczeniem a ujętych w dokumentach planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej.

Plańując i organizując kontrolę w podległych oddziałach /pododdziałach/, jej termin i zakres należy utrzymywać w ścisłej tajemnicy. Działając /przeprowadzając kontrolę/ przez zaskoczenie jednostki, zapewniamy jej warunki w maksymalnym stopniu zbliżone do warunków rzeczywistych w jakich się może ona znaleźć w okresie zagrożenia. Kontrole zagadnień materiałowo-technicznego zabezpieczenia osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej realizuje się w ramach ogólnego sprawdzania gotowości bojowej oddziałów /pododdziałów/.

5/ Opracowanie materiałów pokontrolnych oraz ocenianie kontrolowanych działów w jednostce.

Do bardzo istotnych czynności w działalności kontrolnej należy dostarczenie materiałów dających obraz całości kontrolowanego działu /służby, jednostki/. W tym celu opracowuje się notatkę /protokół/ pokontrolną, w zależności od przyjętych ustaleń w formie zastosowania ocen, bądź opisowej.

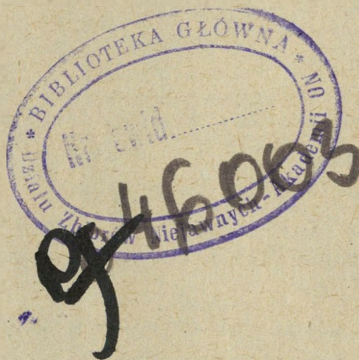
Notatka taka powinna odzwierciedlać stan rzeczywisty, braki i niedociągnięcia zauważone w czasie kontroli oraz wysuwać odpowiednie wnioski prowadzące do usprawnienia pracy sprawdzanych działów. Wnioski i zalecenia pokontrolne winny prowadzić do celu zasadniczego, jakim jest stałe podnoszenie gotowości bojowej jednostki.

W protokole pokontrolnym /notatce, zestawieniu ocen/ uwidacznia się oceny postawione za sprawdzane działy /zagadnienia, przedsięwzięcia/, przy czym kontrolujący wystawia ocenę na podstawie własnych obserwacji, osobiście kontrolowanych zagadnień i wyciągniętych wniosków oraz obowiązujących aktualnie kryteriów.

Przy wystawianiu oceny ogólnej za materiałowo-techniczne zabezpieczenie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej bierze się również pod uwagę takie czynniki jak:

- stopień skadrowania i obciążenia jednostki dodatkowymi zadaniami mobilizacyjnymi,
- warunki lokalne jednostki, przydatność pomieszczeń magazynowych i garażowych,
- możliwości polepszenia realizacji planowanych czynności pod względem jakościowym,
- możliwości skrócenia czasów realizacji poszczególnych czynności w działach służb technicznych.

Podczas trwania kontroli, osoby kontrolujące powinny podawać zainteresowanym uwagi i spostrzeżenia na bieżąco, pomimo iż zostaną one umieszczone w protokole /notatce, zestawieniu/.

Wykonano w 100 egz.

Egz.nr 1-100 Bibl.Tajna

Wyk.: plk LABEŃ

Nr ks. 04236/WW.

